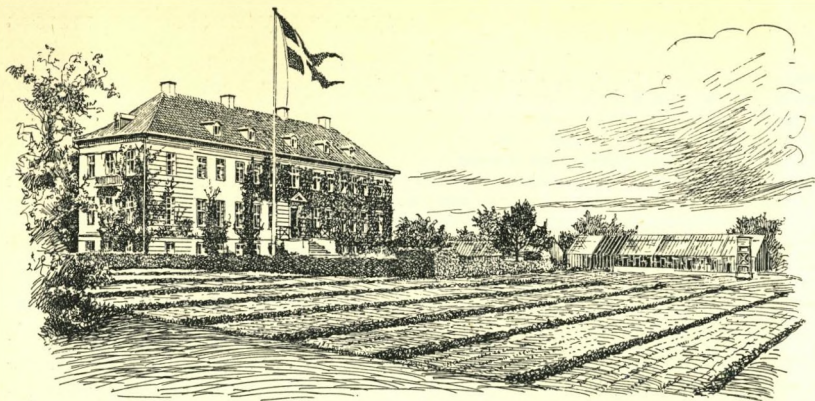

STATENS PLANTEPATOLOGISKE FORSØG

Månedsoversigt over plantesygdomme

346. — Juni 1955

Der blev for juni måned modtaget beretninger fra 121 medarbejdere; endvidere blev der i månedens løb besvaret 1054 forespørgsler.

Lufttemperaturen lå som middeltemperatur for hele måneden $0,5^{\circ}$ — $3,4^{\circ}$ under normalen.

Nedbøren blev for tiden 1.—30. for hele landet 41,3 mm mod normalt 46,8 mm. Nedbørmængderne faldt hovedsageligt i tiden 8.—22. og med de største mængder i første halvdel af dette tidsrum. For de forskellige landsdele målt i tiden 1.—30. følgende mængder i mm med månedens normal i (): Nordjylland 24 (44), Østjylland 36 (47), Vestjylland 37 (48), Sønderjylland 67 (53) og for hele Jylland 37,9 (47,2); Fyn 57 (47), Sjælland 42 (45), Lolland og Falster 60 (47) og for Øerne i alt 49,0 (45,7); Bornholm 61 (36).

Sygdomme på landbrugsplanter.

Korn og græsser.

Frost og kulde har sat deres præg på kornmarkerne i de fleste egne af landet. Således skrives fra Himmerland: „I månedens sidste del stod planterne i de fleste kornmarker med stærkt gule spidser, forårsaget af kulden. Værst var det med bygmarkerne. De gule spidser gav anledning til mange forespørgsler om muligheden for kobbermangel“ (Jens Tarp, Aalestrup).

Kvælstofmangel forekom særdeles hyppigt, og som medvirkende årsager hertil angives dels udvaskning på let jord ved tidlig udstrøning af salpeter, dels forsinket ivrkning af for sent udstroet salpeter og endelig tilbageholdenhed med salpetertilførsel på grund af tidligere års dårlige erfaring med lejesæd (Knud Henneberg, Varde).

Fosformangel har nogle steder i Jylland været fremtrædende, og der er set store udslag for tilførsel af superfosfat til vårsæden, dels i forsøg og dels ved ujævn fordeling i marken (Vald. Ternvig, Vejle og Knud Henneberg, Varde).

Lyspletsyge (manganmangel) optrådte ret sent i vårsæden, undertiden for sent til, at man nåede at få blandet mangansulfat i ved ukrudts-sprøjtningen. Angrebene synes alt i alt at have antaget et større omfang end vanligt, men variationerne i angrebsstyrken var store fra egn til egn. Stærkest blev angrebene i Nord-, Vest- og Sydjylland. Det var påfaldende, at de ofte fandtes på jorder med ret lavt reaktionstal, og betingelsen for angrebene var her at finde i en dyb jordbehandling, der efterlod jorden i en meget løs tilstand. Der er altså grund til at mene til forsigtighed ved forårsbehandlingen med traktorredskaberne. Iøvrigt fandtes angrebene på de „sædvanlige“, kalkrige jorder. Følgende indberetning illustrerer tydeligt, at lyspletsyge også kan optræde, hvor man mindst af alt skulle vente den: „Der har været angreb af manganmangel mange steder i år. Det mest interessante var i en havremark på ca. 12 tdr. ld. med pH 5,8. Der var udpræget lyspletsyge overalt, endskønt jorden var fast (stevnsjord)“ (Aage Madsen, St. Heddinge). Der foreligger adskillige udtalelser vedrørende bekæmpelsen af denne mangelsygdom. Udstrøning indtil 20 kg af mangansulfat pr. ha sammen med kunstgødningen i det tidlige forår havde for ringe virkning og måtte senere suppleres med en sprøjtning, da symptomerne erkendtes. Det er endvidere iagttaget, at sprøjtning med 10 kg mangansulfat pr. ha ikke har formået at afhjælpe stærk lyspletsyge, og det tilrådes på sådanne arealer at sætte doseringen op til 15 kg pr. ha eller sprøjte to gange med 10 kg pr. ha (Chr. Christensen, Holbæk-egnen). I de fleste tilfælde synes sprøjtning med 10 kg pr. ha dog at have haft den ønskede virkning.

Gulspidssyge (kobbermangel). Symptomerne på vårsæden har ofte været vanskelige at erkende på grund af frostskafer på bladene, men helhedsindtrykket synes dog at være, at sygdommen ikke er så udbredt og ondartet

som de foregående par år. Der nævnes som eksempel herpå et forsøg, hvor der i de ikke kobbergødede parceller sidste år var ødelæggende angreb af gulspidssyge; i år er der atter korn på arealet, men der er endnu ingen symptomer på kobbermangel at finde i de samme parceller (A. Madsen, Borris). Noget af forklaringen herpå kan vel findes i det forhold, at det kolde forår begunstigede kornets rodudvikling, således at det vidt forgrenede rodnet betingede en god udnyttelse af det forhåndenværende kobber, da den overjordiske vækst senere satte ind. Arne Anthonsen, Give, fremhæver, at symptomerne ikke er så fremtrædende som sædvanligt, idet der ofte kan ses et svagt lyst skær over marken i forbindelse med svag vækst. Sprøjtning med blåsten har i sådanne tilfælde givet gode resultater. Fra en enkelt side gøres opmærksom på, at udstrøning af 20—25 kg blåsten pr. ha på jorder, der disponerer for gulspidssyge, har haft for ringe virkning (Sv. Aa. Jacobsen, Nr. Snede).

Nøgen bygbrand (*Ustilago nuda*). Bygget var ved månedens slutning endnu ikke skredet igennem, så det var ikke muligt at danne sig et billede af angrebets omfang.

Gulrust (*Puccinia glumarum*). Stærke angreb i hvede er rapporteret fra Østjylland (Århusegnen og Hads Herred), Nordøstfyn, Langeland, Stevns, Sydsjælland, Lolland, Falster og Møn. Angrebene satte ind noget før hvedens skridning, og ved udgangen af måneden fandtes sporehobene helt oppe på de øverste blade; i aksene var angrebene endnu ikke at finde. De fleste indberetere omtaler sortsforskellene i modtagelighed, og vi har selv haft lejlighed til at gøre iagttagelser i sortsforsøg på de sydlige øer. Der har kunnet konstateres en endog særdeles tydelig forskel i angrebsgraden hos Nord Desprez og de øvrige hvedesorter. Capelle Desprez er overalt i de egne, hvor gulrusten optræder, betydeligt mindre angrebet, og omtrent på linie med den ligger Eroica. Blandt de meget svagt angrebne findes Banco og Skandia III B, og mellem de øjensynligt resistente sorter er Ministre og Heine VII. I sin beretning fra Århusegnen omtaler B. Nørgaard en iagttagelse fra eet forsøg, der synes at afvige noget fra det her anførte, idet der er fundet ret stærke angreb i Skandia III B og Banco. Det er muligt, at der her kan være tale om en anden smitterace. Det kan nu anses for at være en fastslået kendsgerning, at Nord Desprez under vore forhold er særdeles modtagelig for gulrust, og der bør, ud fra dette synspunkt, gøres en indsats for at få den ud af dyrkning af hensyn til den forøgede fare, et stort gulrustangreb altid indebærer i sig, for at der ved mutationer kan opstå nye smitteracer, der er mere virulente over for de nu resistente sorter.

Sortrust (*Puccinia graminis*) er ikke bemærket. Der er fundet enkelte *Berberis vulgaris*.

Hundegræs bakteriose (*Corynebacterium rathayi*) omtales med fund i flere fromarker på Stevns (Knud Iversen).

Bælgplanter.

Kalimangel forekom mange steder i både rød- og hvidkløver samt lucerne, omend sygdommen vel næppe er mere udbredt end sædvanligt.

Rodbrand (*Phoma* spp., *Pythium* spp. o. a.) i ærter omtales med et stærkt angreb på Statens forsøgsstation, Tylstrup (Aage Bach).

Bederoer.

Frostskade efter nattefrost midt på måneden satte sit præg på roerne mange steder blandt andet ved, at overhuden blev sprængt fra på undersiden af bladene, som derved fik et solvagtigt skær over sig; dette frembød en vis lighed med et thripsangreb. På oversiden opstod lyse, senere nekrotiske pletter, der kunne lede tanken hen på lyspletsyge. Skaderne synes mest udbredte i landets sydligste egne.

Væltesyge omtales i 8 beretninger, heraf de 7 fra Jylland. En stærk blæst midt på måneden lige efter roernes udynding, bevirkede omfattende skader på afgrøderne. Fra Hjørring skrives: „I de sidste dage i måneden er væltesyge optrådt meget slemt overalt i området. Der er set marker, hvor op til 25 % af roerne går tabt. Forbindelsen med 2 dages stærk blæst for 14 dage siden er utvivlsom, og det er tydeligt, at væltesygen er værst i en vis afstand fra kompakt læ. Formentlig har årets udbredte angreb af rodbrand også sin del af skylden“ (H. Baltzer Nielsen).

Svidning med salpeter. „Efter en stærk regn en ugestid ind i juni blev der mange steder udstroet salpeter på våde roer, og vejret blev derefter tørt. Dette medførte i talrige tilfælde en stærk svidning af planterne, hvorved mange blade blev ødelagt, og små planter blev dræbt. Jeg har aldrig set så megen skade af denne art på roer i løbet af en uge“ (P. Grøntved, Næstved).

Lyspletsyge (manganmangel) synes at have haft det sædvanlige omfang. Fra Nordvestlolland skrives dog: „Ualmindeligt mange marker har haft symptomer på denne sygdom. En del forvekslinger er vel sket med rene kuldeskader, men det ser ud til at disse også har været stærkest fremtrædende, hvor der tillige erfaringsmæssigt altid forekommer lyspletsyge. — Alt for få roedyrkere tilfører marken mangansulfat“ (Jens Østergaard).

Bedemosaik (*Beta virus 2*) omtales fra Fyn (N. Chr. Stentoft, Odense), Sydsjælland (P. Grøntved, Næstved og H. Laursen, Statens forsøgsstation, Tystofte) og Møn (Sv. Aa. Pedersen, Stege). Angrebene er de nævnte steder usædvanligt stærke, og på Møn fandtes et, hvor næsten samtlige planter var mosaikspættede.

Virus-gulsot (*Beta virus 4*). Der foreligger meget få iagttagelser af angreb, og det på udplantede frøroer. Fyn: „Angreb er nu i nogen omfang synlige i de fleste fromarker. Særlig stærkt angreb er konstateret, hvor

stiklingerne 1954 er avlet tæt ved en roekule. To naboer — den ene sprøjtede stiklingerne 1954 — den anden ikke — har nu meget stor forskel i smitteprocent. Indtil nu synes procent smittede roer at være langt større i udplantede marker end i overvintrede“ (N. Chr. Stentoft). Kertemindeegnen: „Virusgulsotangreb i bederoefromarker synes ikke i år at være særlig udbredt. Der står i øjeblikket mange tilsyneladende sunde fromarker. — Kun en enkel særlig stærkt angreben mark er bemærket. Roerne her er udplantet, og disse stiklinger blev sidste år dyrket ved siden af de almindelige foderroer“ (Helge Rasmussen).

Rodbrand (*Phoma betae*, *Pythium* spp. o. a.). Af i alt 103 beretninger skrives i 23 om sjældne (11 svage, 12 stærke) og i 72 om almindelige angreb (42 svage, 30 stærke). Der udtales ofte forbavelse over, at angrebene ikke er blevet stærkere end tilfældet er på grund af det kølige og fugtige vejr i maj. Sammenfattende kan siges, at angrebene på Øerne ikke når op på højde med sidste års stærke angreb, mens billedet i Jylland er nogenlunde det samme. Jordskorpen har været meget hård efter regnen mange steder og har begunstiget rodbranden, men det synes nok så meget at være de sædvanlige forhold, der har gjort sig gældende: for hyppig bederoedyrkning, lave reaktions- og fosforsyretal. Flere indberettere omtaler forsøg med afsvampning af udsæden med captan, der synes at have haft en gunstig indflydelse på roernes fremspiring.

Bedeskimmel (*Peronospora schachtii*). Der foreligger 20 indberetninger om sygdommen, heraf de 18 fra Øerne og 2 fra Jylland (Allingaabro og Odder). Flere af dem omtaler stærke angreb, som dog ikke endnu er så omfattende som angrebene på samme tid i 1952 og 1953. Følgende tal er resultaterne af optællinger i 25 roemarken på Nordvestlolland i sidste halvdel af juni i de respektive år:

1952	15,0 %	angrebne planter
1953	4,3 %	” ”
1955	0,9 %	” ”

(Jens Østergaard).

I de varme og fugtige dage sidst på måneden fik svampen gode voksevilkår, og angrebene var under stærk udvikling omkring månedsskiftet.

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Frostskade. Nattefrost midt på måneden anrettede en del skade i kålroerne, enkelte steder i Jylland med omsåning til følge.

Kålbrok (*Plasmodiophora brassicae*). Svampen blev iagttaget omkring den 20. på Statens forsøgsgaard, Rønhave (Poul Rasmussen).

Kålskimel (*Peronospora brassicae*). Angreb er fundet ved Aabenraa (C. Poulsen) og på Nordfyn (Knud Sehested).

Kartofler.

Frostskade. Der anrettedes en del skade på kartoflerne på udsatte steder i Jylland efter frostnætter midt på måneden.

Spiring i marken. I månedens løb modtog vi en del klager over og forespørgsler vedrørende dårlig spiring af læggematerialet, og flere indberetninger omtaler samme kalamitet. Alpha og Bintje var de sorter, der oftest gav anledning til klager. I flere tilfælde lå knoldene et par måneder i jorden uden at spire, og de var ved opgravningen stadig tilsyneladende friske. Mange marker spirede ujævnt og fik derved et meget uensartet udseende. Det må absolut tilrådes at forspire læggematerialet, så de trægt spirende knolde i tide kan sorteres fra.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) havde endnu ikke vist sig ved månedens slutning.

Kartoffel-rodtiltsvamp (*Corticium solani*). Angrebene var ret udbredte, men kun i få tilfælde blev der tale om alvorlig skade. Det kølige vejr og den langsomme spiring begunstigede svampen, og den antages at have en stor del af skylden for springene i kartoffelrækkerne.

Sortbensyge (*Erwinia atroseptica*) synes hidtil at have været ret godartet, omend der fra nogle få steder i Jylland bemærkes, at den tegner til at blive ret almindelig.

Ole Wagn.

Sygdomme på havebrugsplanter.

Frugttræer og frugtbuske.

Vinterskade. Foruden meddelelserne i sidste oversigt er der gennem indberetterne for denne måned nævnt, at til de planter, der er stærkt vinterskadede, hører storfrugtede hassel (Statens forsøgsstationer Blangstedgaard og Spangsbjerg). Endvidere har vi selv set en større ferskenplantning (ca. 20-årige træer), hvor samtlige træer måtte ryddes, da løvspringet havde været så „maget“, at træerne var værdiløse. Hovedårsagen til skaden stammede uden tvivl fra efteråret og vinteren, men vi skal dog tilføje, at efter vor formening må også en del af skylden tillægges det forhold, at ferskentræerne er sprøjtet såvel efterår som forår med 10 % svovlkalk. Fra Jylland meddeles, at æblesorten Bramley synes at have været særlig omfindtlig for vinterens frost — måske på grund af tidlig saftstigning; vel har det regnrige efterår også spillet en rolle, men skaden iagttages ofte eensidigt på det enkelte træ, nemlig den sydvendte (H. Dixen). Muligvis er det også vinterskade, der ligger til grund for den iagttagelse, at blandt hindbærsorterne synes Malling Promise at være hårdest medtaget — og hindbærstængelsyge har ikke været medvirkende årsag (C. T. L. Worm, Frederiksborg Amt).

Nedvisning af solbærbuske. For at skaffe os supplerende oplysninger om omfanget af den vinterskade på solbær, der blev omtalt nærmere i sidste månedsoversigt, side 18, har vi opfordret konsulenterne til at udtale sig yderligere om spørgsmålet. Efter de modtagne beretninger at dømme er der kun enkelte egne, f. eks. Maribo Amt, hvor de vinterskadede solbær ikke er almindeligt forekommende. Konsulenterne bedømmer gennemgående skaden til at være middelstærk til stærk, og de visne grene og den kraftige nyvækst fra grunden er det karakteristiske sygdomsbillede. Vi skal citere følgende: „Slem i næsten alle tilfælde. Som helhed har de finske sorter klaret sig langt bedst“ (Hans Chr. Madsen, Nordsjælland). „Findes mange steder — dog særlig på de lavere liggende arealer“ (N. F. J. Larsen, Kalundborg). „Kun i et enkelt tilfælde er set buske, der helt er udgåede; de bryder ellers alle fint fra bunden“ (H. Dixen, Vestjylland). „Stærk nedvisning i „Schwartz Traube“. Så godt som ubeskadiget er „Wellington“ og „Laxtons Tinker““ (Axel Thuesen, Statens forsøgsstation, Spangsbjerg). „Tilsyneladende er det kun de ældre buske, der har taget skade, og måske er der her forskel på sorternes modstandsdygtighed. Boskoop Giant, synes jeg, har lidt temmelig stærkt“ (P. Jacobsen, Nordjylland). „Der er stor forskel på arealernes beliggenhed. Ved godt læ har de fleste sorter klaret sig godt, hvori-mod manglende læ har bevirket, at de fleste sorter er frosset ned til grunden“ (I. Groven, Statens forsøgsstation, Hornum).

Nattefrost har svedet blade og blomster på frugttræer; fra Århus-egnen meddeles, at det især har været galt omkring den 10. juni. Ofte vil træerne yderligere have været svækket af vindslid, naturligvis fortrinsvis under dårlige læforhold (Ejner Larsen).

Bladpletter. Disse fysiogene pletter synes at være ret almindeligt udbredt og af middelkraftig styrke. Hvor indberetningerne taler om virkelig stærke og voldsomme angreb, drejer det sig næsten altid om iagttagelser i private haver og velsagtens fra de træer, der ikke får ret megen pasning.

Det nævnes nogle gange, at bladpletterne på visse lokaliteter ikke er helt så karakteristiske som sædvanligt, måske fordi de er camoufleret af vindslid og eventuelt kuldeskade. Som i tidligere år forsøger konsulenterne at sætte forekomst og udbredelsesgrad af bladpletter i forbindelse med ydre kårs påvirkninger. Det ser ud til, at man har gjort iagttagelser om, at træernes kvælstofforsyning er et vigtigt punkt, der øver indflydelse på bladpletterne, således at rigelig salpetergødskning eller sprøjtning med urinstof forebygger fremkomsten af bladpletter. Der skrives således: „Er ikke bemærket før omkring 20. juni, men kom da pludseligt i næsten alle plantager. Der er tale om ikke blot de almindelige Cox's Orange-pletter, men desuden om større udflydende nekrotiske partier. Træerne desuden ret lyse i løvet. Påsprøjtning af urinstof tilrådet i flere tilfælde — tidligere ret god virkning heraf“ (Hans Chr. Madsen, Nordsjælland). „Hos mig selv har jeg ikke set de typiske Cox's Orange-bladpletter endnu, og jeg tror, det skyldes en ret rigelig kvælstofforsyning — 600-650 kg kalksalpeter/ha.“ (W. Norrie, Uggeløse). „Havde vi ikke haft urinstof, havde det været frygteligt!“ (A. Andersen, Jungshoved).

Den gavnlige virkning af kvælstof mod fremkomsten af bladpletter, som det er omtalt ovenfor, er ikke resultat af forsøgsmæssig afprøvning, men er derimod iagttagelser i „marken“. Det ville have betydning, om spørgsmålet kunne blive taget op i større målestok til forsøgsmæssig belysning.

Frugttræernes blomstring. Selv om vi ikke har forespurgt direkte hos vore indberettere om deres bedømmelse af blomstring og frugtsætning, vil det dog kunne have interesse, at vi for et begrænset antal æblesorters vedkommende har forhørt os i erhvervsplantager om dato for blomstringens begyndelse og slutning. Det ser ud til, at ud over en tidsmæssig forskydning fra den sydlige til den nordlige del af landet har de fleste æblesorter blomstret næsten samtidigt, hvilket velsagtens må forklares derved, at den ellers kendte forskel i sorternes blomstringstid er blevet udjævnet på grund af det sene forår.

Æbleskurv (*Fusicladium dendriticum*). Indtil midten af juni var vejret tørt, og skurven fik derfor ikke rigtig lejlighed til at brede sig. I månedens sidste del har svampen derimod vist sig ikke så få steder, men sandsynligvis vil de fleste egne af landet først for næste måned melde om kraftigere skurvspreddning. Om skurvens „tilstand“ i øvrigt skal vi citere følgende: „Kan findes i næsten alle plantager, som oftest dog i svagere grad. I enkelte plantager, hvor man grundet forskellige forhold ikke fik sprøjtet solidt omkring museøre/tæt-klynge, er skurven stærkt udbredt. Har i flere tilfælde set, at hvor man ved den første sprøjtning med kobber ikke turde gøre færdig med kobber, men på et vist tidspunkt gik over til svovlmidler, er skurven vanskelig at finde i de kobbersprøjtede rækker, medens den straks

springer i øjnene i de svovlsprøjtede rækker. Tyder ikke på, at man, som mange mener, helt skal undvære kobber i plantagerne" (Hans Chr. Madsen, Nordsjælland). „Endnu er skurven svag her, men med godt og grundigt vrøvl med sprøjtet og et noget „lusket“ vejr, kan den godt have smittet. Den første skurv blev her fundet i Cox's Orange og Bramley d. 15. juni og i Boskoop d. 25. juni. Endnu har jeg ikke set den i Graasten" (W. Norrie, Uggeløse). „Har de sidste 8—10 dage bredt sig meget — mest, hvor sprøjtningen har været noget mangelfuld, men også i nogle plantager, hvor der er sprøjtet påpasseligt, er skurven i rivende udvikling" (E. Christensen, Sorø Amt). „Svampen optræder næsten eksplosionsagtig i disse dage — viste sig første gang omkring 20. juni" (M. E. Elting, Næstved). „Egentlig nyinfektion ikke set ret meget. De konstaterede skurvangreb har oftest været meget svage og som regel på ældre, små blade. I de sidste dage af juni set eet meget voldsomt skurvangreb på Graasten — trods hyppige sprøjtninger. Indtrykket af skurven er nu, at der er kommet overraskende angreb flere steder efter de sidste 8—14 dages „udmærkede“ skurvvejr. Flere plantninger kan dog endnu melde hus forbi" (J. Klarup-Hansen, Maribo og Præsto Amter). „Nu er skurven begyndt at vise sig — dog endnu kun på den meget modtagelige sort „Husmoder“" (Hans M. Jepsen, Statens forsøgsstation, Blangstedgaard). „Enkelte steder er skurven allerede ved at være ondartet, vel på steder, hvor man i foråret på grund af vejret eller af andre årsager ikke fik sprøjtet med bordeauxvædske" (I. Groven, Statens forsøgsstation, Hornum). „I sidste halvdel af juni kom de første skurvpletter, og der kan nu være ret alvorlige infektioner i enkelte tætte haver" (Frode Olesen, Hjørring Amt).

Naturligvis forekommer også meddelelser om fuldstændigt skurvfrie træer, og vi kan f. eks. fra Frederiksborg Amt citere følgende, der velsagtens må opfattes som den undtagelse, der skal bekræfte reglen: „Man skal endnu lede godt efter skurven, og flere steder på forsømte træer har jeg ledt forgæves" (C. T. L. Worm, Frederiksborg Amt).

Pæreskurv (*Fusicladium pirinum*). Så godt som samtlige indberettere nævner, at skurven kun er iagttaget med svage angreb, og hvor beretningerne lyder på noget stærkere angreb, drejer det sig om usprøjtede træer i private haver.

Grå monilia (*Monilia laxa f. mali* og *M. l.*) synes hele landet igennem kun at være forekommet med ganske svage angreb — hvis der i det hele taget har været nogle. Flere indberettere skriver også glædestrålende, at det jo var dejligt, tørt vejr i frugttræernes blomstringstid.

Æblemeldug (*Podospheera leucotricha*) har sidst på måneden begyndt at røre på sig, og en del nyinfektioner er iagttaget bl. a. på Cox's Orange og Graasten.

Blommepunge (*Taphrina pruni*) på storfrugtede mirabeller har efter antallet af forespørgsler hertil at dømme været hyppigere end sædvanligt, og det samme har også været tilfældet f. eks. i Hjørring Amt, hvorfra der

skrives: „Jeg har i tre haver set stærke angreb af blommepunge (blomme og især mirabel) og i andre tilfælde modtaget henvendelser om angrebet, som synes at være mere almindeligt end sædvanligt“ (Frode Olesen).

Ferskenblæresyge (*Taphrina deformans*). Fra Nordjylland skrives: „Overalt er der stærke angreb i planteskolerne — også der, hvor der ikke var angreb sidste år. Mest angrebet er Ingeborg Moltke, derefter kommer Amsden, men First of all er ret modstandsdygtig“ (P. Jacobsen).

Stikkelsbærdræber (*Sphaerotheca mors uvae*). På grundlag af modtagne indberetninger synes det umuligt at finde en generalnævner for svampens udbredelse, idet der er omtalt såvel betydningsløse som stærke angreb. Vi citerer følgende: „Hist og her stærke angreb i småhaver“ (Egon Hansen, Københavns Amt). „Foreløbig er angrebene få og uden større betydning“ (M. E. Elting, Næstved). „Ubetydelige angreb“ (Hans M. Jepsen, Statens forsøgsstation, Blangstedgaard). „Meget stærke angreb iagttaget næsten alle vegne“ (Jørgen Jørgensen, Aalborg Amt). „Folk er gennemgående flinke til at sprøjte, og virkningen er i de fleste tilfælde tilfredsstillende“ (Frode Olesen, Hjørring Amt).

Køkkenurter.

Løgskimmel (*Peronospora destructor*) i spiseløg synes kun at forekomme som ret spredte angreb. Om de primære angreb skrives fra Jylland: „I løgmarkerne findes kun angreb, hvor udsæden ikke er varmebehandlet, eller hvor denne ikke har været effektiv. Efter min mening er det endnu for tidligt at sige noget om den sekundære skimmel — det er, ligesom den står og lur, men har endnu ikke slået an“ (P. Jacobsen).

Gråskimmel (*Botrytis sp.*) på jordbærfrugter gjorde sig gældende i månedens sidste dage, men man kan endnu kun tale om, at angrebet er i sin vorden.

Virus i tomat. Fra drivhuse på Sjælland skrives følgende: „Tobaksmosaiksyge meget almindelig. Stribesyge almindelig, men ikke særlig slem. Enkelte spredte angreb af chrysanthemummosaik“ (Poul Dahl).

Prydplanter.

Vinterskade og nattefrost. Oplysningerne i sidste måneds-oversigt skal for prydplanternes vedkommende suppleres med følgende citater fra planteskoler: „Mange prydbuske, der sædvanligvis ikke tager skade af frosten, er i år stærkt medtagne, f. eks. *Cotoneaster dielsiana* og *bullata*, og selv *Berberis Thunbergii* er på udsatte steder frosset til jorden“ (P. Jacobsen). „Mange froplanter er gået i stå eller vokser kun svagt, antagelig på grund af kulde; de sidste dages varme og salpeter hjælper, men kan det tabte indhentes? Nattefrost i månedens begyndelse har skadet stærkt flere steder, især ask, lind, avn og bøg“ (J. Mosegaard).

Poppelskurv (*Fusicladium radiosum*). Fra planteskoler skrives: „Angrebet synes at blive almindeligere med årene, selv *Populus simonii* var. *fastigiata* er set angrebet på Fyn. Ellers er det mest *P. certinensis*, det går ud over“ (J. Mosegaard).

Daphne-mosaikvirus (*Cucumis virus 1*) — der er bedre kendt under navnet agurk-mosaikvirus — kan være særdeles ødelæggende for pebertræerne. Desuden er de angrebne træer en permanent smittekilde for de talrige andre planter, der også angribes af dette virus.

Vi har modtaget følgende to indberetninger: „Hollandske pebertræer er som regel stærkt inficerede; dansk-avlede er i planteskolen kun sjældent angrebet, og da kan dette som regel spores tilbage til hollandske“ (J. Mosegaard). „Efterhånden som de hollandske pebertræer udryddes i planteskolerne, vil sygdommen også blive mere sjælden i haverne“ (P. Jacobsen).

Mogens H. Dahl.

Skadedyr på landbrugsplanter.

Korn og græsser.

Havreål (*Heterodera major*). Angreb af havreål har i juni været usædvanlig stærke, der foreligger beretninger herom fra næsten alle egne af landet. 40 indberetninger omtaler stærke eller endog ødelæggende angreb, 10 mere moderate angreb og kun 2 melder, at angreb ikke forekommer. I mange tilfælde gives der udtryk for bekymring over den udvikling, dette skadedyr har haft i de senere år. Her skal blot citeres nogle enkelte rapporter, som kan give et indtryk af angrebets karakter i de forskellige egne. Hjørring: „Det er et havreålsår i år. Angreb i større omfang og af alvorligere karakter end vi hidtil har set på disse egne. Optræder fuldt ud lige så stærkt, hvor korndyrkning i almindelighed er overdrevet, som hvor det specielt er havredyrkningen“ (H. Baltzer Nielsen). Sydthy og Thyholm: „Angreb meget almindelige og mange steder ødelæggende. Et enkelt tilfælde ødelæggende angreb i en bygmærk“ (K. Hougaard). Hasseris: „Angrebene har i år vært så ondartede som aldrig før, og mange marker er gået helt i stå, således er flere marker med havre efter 1 eller 2 gange majabyg fuldstændig ødelagt. Angrebet kom samtidig med varmen, inden havrens rodnethet var tilstrækkeligt udviklet“ (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Vinderup: „Flere arealer

totalt ødelagt af havreål" (J. Rindom). Hobro: „Mange helt ødelæggende angreb af havreål, enkelte arealer er omplojet, og andre er bevaret alene for udlæggets skyld. De fleste steder er det havre efter byg, som er særlig medtaget" (Poul Olsen). Skanderborg Amt: „Der har ikke i mange år været set så store skader som i år, selv bygmarkerne er flere steder skadet betydeligt" (Niels Pedersen). Allingaabro: „Aldrig har vi oplevet så udbredte angreb som i år. Det har været nødvendigt at omploje en hel del marker. Det er gjort, hvor man i god tid var opmærksom på angrebet. Byg er så absolut ingen god forfrugt for havre" (N. Engvang Hansen). Kolind: „I enkelte marker er fundet meget stærke angreb, og nogle arealer er omplojet" (Ejvind Staunskjær). Vejleegnen: „I mange arealer er der konstateret havreålsangreb og oftest ødelæggende" (Vald. Ternvig). Ladelund, Brørup: „Meget stærke angreb især i havre efter byg. Ofte er set stærke angreb, selv om der er gået 8—10 år siden sidste havreaafgrøde. Angrebene i år understreger det farlige i at så havre efter byg. I flere marker er afgrøden totalt mislykket" (Kr. Nielsen). Ribeegnen: „Til trods for umådeholden dyrkning af havre og havreblandsød er angrebene forholdsvis sjældne, — men på de steder, hvor de findes, er de alvorlige, og de findes desværre flere og flere steder" (Aage Buchreitz). Gram: „Store partier er ødelagt, hvor angrebet sætter ind" (A. Mortensen). Aabenraa: „Har været — og er fremdeles, selvom nogle af markerne har rettet sig noget i den sidste tid — meget slemt her på egnen. Værst på de lette, løse jorde, sandjorde o. l. Ikke iagttaget nævneværdige angreb på svære jorde" (C. Poulsen). Vis Herred: „Mange usædvanligt stærke angreb" (N. A. Drewsen). Nordfyn: „Stærke angreb i år. Altid i havre eller byg efter havre eller byg" (Aage Rasmussen). Vestfyn: „Stærkere angreb end vi har set i adskillige år" (Bent Kjærbøll). Frederiksborg Amt: „Der er set et par meget stærke angreb i havre efter byg" (W. Nøhr Rasmussen). Holbækegnen: „Havredyrkningen er i aftagende, men åleangrebene breder sig tilsyneladende" (Chr. Christensen). Kalundborgegnen: „Indtil nu kun set få, men stærke angreb. I det ene tilfælde havde der ikke i 10 år været havre, men skiftet med roer og 2 bygmarker" (N. M. Nielsen). Sydsjælland: „Angreb ses meget hyppigt (hver dag), men der er stor forskel på angrebsgraden. Havreål er et meget ondartet skadedyr i Sydsjælland" (P. Grøntved). Bornholm: „Der er i den sidste uge konstateret havreål ret mange steder. I enkelte marker er der tale om stærke og udbredte angreb" (A. Juel-Nielsen).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*) Se diverse skadedyr.

Stankelben (*Tipula paludosa*). Se diverse skadedyr.

Fritfluen (*Oscinis frit*). Fra Lemvigegnen skrives, at havren mange steder er angrebet ret stærkt af fritfluer og som følge heraf udtyndet ret kraftigt (S. Andreassen).

Råger (*Corvus frugilegus*). Fra Kolind meldes om ødelæggelser af ret store majsplanter. Rågerne trak planterne op eller bed dem over. Der fandtes

ikke larver, som kunne tiltrække fuglene. I flere tilfælde var omsåning nødvendig (Ejvind Staunskjær).

Bælgplanter.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*). I det forholdsvis ringe antal beretninger, der er modtaget om angreb af stængelål, skrives om en del angreb i rødkløver såvel i foderafgrøderne som i frømarkerne. Angrebene synes dog ikke at have bredt sig foruroligende. I enkelte tilfælde er der set stærke angreb i hvidkløver og lucerne. Holstebro: „På god jord findes kløverål i mange marker“ (A. Toft Andersen). Statens forsøgsstation v. Ødum: „Der synes ikke at være sket nogen væsentlig udbredelse af temmelig kraftigt angrebne pletter i rød- og hvidkløver omtalt i sidste månedsberetning“ (Kr. G. Mølle). Vis Herred: „Angreb på rødkløver meget almindelige, men kun få ødelæggende. Enkelte mindre betydende angreb er set på hvidkløver. Et enkelt stærkt angreb konstateret på lucerne. Marken ompløjet!“ (N. A. Drewsen). Vestfyn: „Som sædvanligt har vi kraftige angreb i rødkløver, men intet af betydning i hvidkløver og lucerne“ (Bent Kjærbøll). Fyn: „Et par rødkløverfrømarker er ompløjede på grund af ål. Angreb pletvis i en del marker — dog ikke værre end sædvanligt“ (N. Chr. Stentoft). Østoftegaard, Taastrup: „Ålepletterne i forsøgene har ikke bredt sig så stærkt som sædvanligt, men synes nu at blive tydeligere“ (Aage Munk). Sydsjælland: „Som sædvanlig findes der en del angrebne rødkløverfrømarker, og angreb på rødkløveren i græsmarkerne. Hvidkløver- og lucerneål ses forholdsvis sjældent på disse egne“ (P. Grøntved).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*) Se diverse skadedyr.

Bederoer.

Roeål (*Heterodera schachtii*). Se diverse skadedyr.

Bedelus (*Aphis fabae*). Angreb af betydning forekom ikke i juni, men der foreligger iagttagelser af enkelte lus i bederoemarkerne. Der skrives fra Gram: „Endnu kun meget spredte angreb af svag karakter“ (A. Mortensen), fra Sønderborg Amt: „Bedelus er indtil nu næsten kun fundet enkeltvis“ (Erik Knudsen), og fra Sydsjælland: „De første bedelus set den 24. juni; men der var kun tale om enkelte individer, og endnu er der ingen at finde i roemarken i almindelighed“ (P. Grøntved). Med erfaringerne fra sidste års angreb i erindring er man på vagt overfor udviklingen, og nogle steder er bekæmpelsesarbejdet allerede sat i gang. Herom berettes fra Hads Herred: „Bedelus er endnu ikke iagttaget. Mange bederoefrømarker er sprøjtet med Systox“ (Arne Hansen). Ribegnen: „Vi har endnu ikke bemærket bedelus, og vi håber at kunne undgå sidste års katastrofale invasion ved at sprøjte så flittigt mod bedefluer, som vi gør“ (Aage Buchreitz). Nordøstfyn: „Der har endnu ikke vist sig bedelus i frømarkerne. En organisering af sprøjtning af bederoefrømarker her på egnen med Systox omkring den 10.—15. juni blev forsøgt, men det ustadige vejr forhindrede sprøjtning, således at kun få

marker er blevet sprøjtet" (Helge Rasmussen), og fra Nordsjælland: „Endnu ikke set angreb af bedelus, men folk er på vagt mod dem. Den dårlige bederoehøst i fjor er endnu ikke glemt" (W. Nøhr Rasmussen).

Ferskenbladlus (*Myzus persicae*). Fra Fyn skriver N. Chr. Stentoft om iagttagelse af enkelte lus af denne art, og fra Faaborgegnen beretter A. Bjerre om tilstedeværelsen af ferskenbladlus i meget stort antal i en roekule helt til slutningen af juni. Lusene formerede sig stærkt, og der fandtes en del vingede individer imellem. Bekæmpelse med metylbromid i lukket kule dræbte en stor del af lusene, men ikke nær dem alle.

Bedejordloppen (*Chaetocnema consinna*). En del ret stærke angreb i fodersukkerroer omtales fra Vis Herred (N. A. Dewsen). Enkelte marker blev sprøjtede med paration.

Ådselbillelarver (*Blitophaga opaca*). Der har været angreb i alle dele af landet, idet alle de 50 modtagne beretninger omtaler angreb. Det er dog kun i få tilfælde, der har været tale om alvorlig skade. Bekæmpelse med paration og DDT har været foretaget mange steder; ofte har sprøjtning mod bedefluen med paration også virket mod ådselbillelarverne. Nogle beretninger om alvorligere angreb citeres: Lemvigegnen: „Angreb træffes i mange bederoemarkers, i en del tilfælde endog meget stærke angreb, der i løbet af et par dage fuldstændig har ribbet bladene på nylig udyndede roer. Larverne er endnu små, så fortsatte angreb kan ventes" (S. Andreassen). Bjerringbro: „Navnlig i første halvdel af måneden var der flere steder så kraftige angreb, at der pudredes med DDT" (B. R. Bentholt). Århus Amt: „Angreb almindelige, nogle meget stærke. 2 steder omsåning med kålroer først i måneden" (B. Nørgaard). Silkeborgegnen: „I de fleste marker har der været svage angreb. I enkelte marker har der været stærke angreb, og bekæmpelse med paration og DDT har givet god virkning" (J. J. Søndergaard). Videbæk: „Ret alvorlige angreb i en del bederoemarkers" (L. Hangaard Nielsen). Ladelund, Brørup: „Angrebene har været meget udbredte, men da de fleste marker er sprøjtet mod bedefluens larve, er ådselbillerne også bekæmpet effektivt" (Kr. Nielsen). Skærbæk og Omegn: „Meget spredte, men ondartede angreb. Vi har ellers ikke set skadedyret i flere år" (Vald. Johnsen). Tønder Amt: „Har været almindelige, men er slået ned sammen med bedefluellarverne" (Holger Behrens). Sønderborg Amt: „Flere stærke angreb, hvor bekæmpelse har været nødvendig for at redde den i forvejen svage afgrøde" (Erik Knudsen). Nordsjælland: „Ådselbillelarver har været almindelige i mange marker. I enkelte marker var bladene helt afribbede især i de mere tørre egne" (P. Hartvig Larsen). Lolland og Falster: „De har været på færde i år og gjort skade enkelte steder" (S. E. Sørensen).

Smålderlarver (*Agriotes spp.*) Se diverse skadedyr.

Skjoldbiller (*Cassida spp.*). I 4 indberetninger skrives, at angreb ikke er set, og i 8 tales der om svage angreb; der er ikke modtaget meddelelser om alvorlige skader.

Bedefluen (*Pegomya hyoscyami*). Der har i løbet af juni måned vist sig meget udbredte og i mange tilfælde stærke angreb på bederoer og enkelte stærke angreb på rodbeder og sølvbeder; derimod er der ikke rapporteret angreb af betydning på spinat. Den voldsomme æglægning har i stor udstrækning adviseret roeavlerner i tide, således at bekæmpelse har kunnet foretages rettidigt. Der er sprøjtet i meget stor udstrækning med paration, og gennemgående har resultaterne været tilfredsstillende. Der er egne, hvor angrebene har været meget moderate og ubetydelige, således skrives fra Rønhave på Als: „Kun enkelte angrebne planter. Den 25. juni ingen levende larver“ (Poul Rasmussen), og fra Vestsjælland: „Fluerne har kun lagt et mindre antal æg, og angrebene har været svage“ (Stanley Jørgensen). På Møn har angrebene ligeledes været ret moderate (Sv. Aa. Pedersen). Fra Stevns (Knud Iversen) og fra Lolland og Falster (S. E. Sørensen) skrives, at angrebet endnu ikke er begyndt, men sidstnævnte skriver dog om tilstedeværelsen af en del æg. De stærke angreb fordeler sig på mange forskellige egne, og det vil kun være muligt at citere et fåtal af de 42 beretninger, som hører til denne kategori. Hjørring: „Stærke angreb over alt, godt resultat af sprøjtning med paration. Angrebet synes nu i det væsentlige overstået for denne gang“ (H. Baltzer Nielsen). Nibe: „Skader er almindelige, men det kolde vejr har antagelig begrænset æglægningen, så de helt store ødelæggelser er undgået“ (G. Heltoft). Vinderup: „Ca. 19. juni æglægning af et hidtil ukendt omfang. En del arealer sprøjtet med Bladan, der gav god virkning“ (J. Rindom). Holstebro: „Angreb af bedefluelarver almindelige, og i mange tilfælde ret stærke. Ca. 160 ha sprøjtet med 1 liter Bladan pr. ha — god virkning“ (A. Toft Andersen). Bjerringbro: „Angrebene har i sidste halvdel af måneden været usædvanlig ondartede. Ikke een mark er gået fri. Sprøjtning med 1 kg paration i 400—500 l vand pr. ha har haft fortrinlig virkning“ (B. R. Bentholt). Mariager: „Almindelig. Jeg synes, at sprøjtningen knap har virket så godt, som den plejer. Vi har sat doserne lidt op“ (Chr. E. Lauridsen). Allingåbro: „Uden at have bestemt tal på antal ha, vil vi regne med, at landboforeningen har sprøjtet med paration mod dette skadedyr på ca. 450—500 ha. Desuden har enkelte private maskinstationer sprøjtet en del. Vi har aldrig oplevet lignende ødelæggende angreb, men sprøjtningen kan holde dem i skak. Æglægningen fortsættes, og det har ved de først sprøjtede arealer været nødvendigt at sprøjte igen“ (N. Engvang Hansen). Grenaaegnen: „I løbet af juni har der overalt været voldsomme angreb af bedefluelarver. Æglægningen begyndte ca. 1. juni, og klækningen ca. 8 dage senere. Næsten overalt er der sprøjtet med Bladan og de fleste steder med god virkning. Adskillige har endda sprøjtet 2 gange. Sprøjtning synes at virke væsentligt bedre end pudring. Hvor man intet har foretaget sig, er roerne stærkt svækkede, da de i forvejen var små efter den lange kuldeperiode i maj. Det har været og er almindeligt samtaleemne, hvor landmænd mødes“ (Chr. Sloth). Videbæk: „Meget ondartede angreb i mange bederoemarken. Sprøjtning er anvendt i bekæmpelsen i stor udstrækning og med fortrinligt resultat“ (L. Hangaard Nielsen). Hads Herred: „I første halvdel af juni var der angreb

i næsten alle marker. I marker, hvor roerne af anden årsag var svækket i væksten, blev der ofte og med god virkning sprøjtet med paration. Hvor roerne var i god vækst, klarede de angrebet ret godt, og mod månedens slutning er larverne forsvundet fra de fleste marker" (Arne Hansen). Grindsted: „I midten af juni måned satte et voldsomt angreb af bedefluens larve ind. I mange marker står planterne med visne blade, som om marken var frosset ned. Omkring den 25. juni ebbede angrebet ud, men har nu begyndt med fuld styrke igen, og bladene er igen fyldt med æg. Enten er klækningen sket ad to gange, eller også er den næste generation allerede i gang. Sprøjtning med 500 g paration pr. td. ld. er udført i stor udstrækning med godt resultat" (J. J. Jakobsen). Varde: „Bedefluen har lagt mange æg i år; hvor der ikke er sprøjtet tidligt nok, er roerne meget medtagne. Enkelte marker er allerede sprøjtet anden gang. Æglægningen er stadig i fuld gang, så det ser ud til, at der skal sprøjtes mindst to gange, og det er ikke, fordi der er sprøjtet for tidligt 1. gang. Det bliver en ret dyr omgang for dem, der lejer til det" (Knud Henneberg). Ladelund, Brørup: „De fleste bederoemarker er stærkt angrebne, så sprøjtning har været nødvendig næsten overalt. 1000 g paration pr. ha har haft god virkning" (Kr. Nielsen). Ribeegnen: „Samtlige bederoemarker (spinat i haverne, rødbeder, bladbeder, sølvbeder o.s.v.) har været stærkt og vedholdende belagt med æg fra månedens første dag, og er det endnu. Der er sprøjtet med paration i et omfang som aldrig før. Æglægningen startede allerede i de sidste dage af maj på små kimbladeplanter, og der sprøjtedes mange steder, lige før man ventede klækningen af de første æg. Mange steder er der i de sidste uger sprøjtet anden gang, og på disse steder holdes angrebet nede" (Aage Buchreitz). Gram: „Så begyndes der på anden sprøjtning. Angrebet har nu sat ind. Første gang kom der ingen angreb, da markerne blev sprøjtet så tidligt" (A. Mortensen). Aabenraa Amt: „Den vestlige del af Aabenraa Amt har lidt forfærdeligt under angrebet, der kom vest fra. Den østlige og sydøstlige del gået omtrent fri. Har sprøjtet med Bladan — ikke tilfreds med virkningen" (C. Poulsen). Tønder Amt: „Bedefluerne har i år lagt så mange æg, at jeg i hvert fald aldrig har set magen, og desværre er der også blevet en mængde larver" (Holger Behrens). Nordfyn: „Talrige angreb med betydelig skade. Angrebene ret lokale; et forhold, der kunne være interessant at følge nærmere" (Knud Sehested). Frederiksborg Amt: „Der er tale om meget stærke angreb i alle bederoemarker. Der bliver sprøjtet kraftigt mod dem. Det kan også være nødvendigt, da bederoerne står dårligt i forvejen" (W. Nøhr Rasmussen). Odsherred: „I midten af måneden begyndte et stærkt angreb af bedefluer i den nordøstlige del af herredet, hvor næsten alle marker måtte behandles med paration. 1 kg 35 % paration har god virkning ved tidlig behandling" (H. Bertelsen).

Fra Vestjylland (H. Dixen) skrives om stærk æglægning på rødbeder og sølvbeder sidst på måneden, og fra Statens forsøgsstation ved Spangsbjerg (Axel Thuesen) indberettes om et stærkt angreb på rødbeder. Iøvrigt udtrykkes i flere tilfælde forundring over de svage angreb på beder i haverne på egne, hvor der findes stærke angreb i roemarkerne.

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Roeål (*Heterodera schachtii*). Se diverse skadedyr.

Kåltrhrips (*Thrips angusticeps*). Se diverse skadedyr.

Glimmerbøsser (*Meligethes aeneus*). I et par beretninger skrives om angreb i gul sennep, således fra Fyn: „I mangel af bedre falder glimmerbøsserne i år i ret stort tal over gul sennep, hvor de — som andre steder — gnaver sig ind i knopperne. Pudring tilrådet i enkelte tilfælde“ (N. Chr. Stentoft), og fra Stevns: „Kraftige angreb i udsprungne sennepsmarker. Glimmerbøsserne forsvandt dog iken uden bekæmpelse“ (Knud Iversen). På Virungaard var der endnu i juni en del glimmerbøsser i raps (S. P. Lyngby).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*) Se diverse skadedyr.

Jordlopper (*Phyllotreta spp.*). Der er modtaget 36 indberetninger om disse skadedyr, men kun få af dem omtaler alvorlige skader. Bekæmpelse med Gammasan som bejdsemiddel har stort set virket godt, men også pudring med DDT på et senere tidspunkt har været effektiv. Her bringes nogle få udtalelser om angrebene: Sydvesthimmerland: „Lopperne har været temmelig slemme ved kålroerne og meget slemme ved turnips. Det har ikke før været almindeligt at foretage direkte bekæmpelse, men i år er der pudret ikke så få marker“ (Jens Tarp). Bjerringbro: „Der har været mange, men ikke særlig alvorlige angreb. En DDT-pudring eller -sprøjtning har været effektiv. I Gammasan-behandlede afgrøder synes der ikke at have været angreb af betydning“ (B. R. Bentholt). Hads Herred: „Endnu i denne måned en del kraftige angreb i sent såede kålroer og gul sennep“ (Arne Hansen). Skanderborg Amt: „Enkelte steder har angrebene været så vedholdende, at selv ret store kålroeplanter er hæmmet ret stærkt“ (Niels Pedersen). Brande-Thyregod: „En del angreb — dog ikke ødelæggende. DDT virker udmærket“ (P. Trosborg). Skærbæk og Omegn: „Alle kålroemarkers angreb, men angrebene er nu ved at være borte igen“ (Vald. Johnsen). Sydsjælland: „Jeg mindes ikke noget tidligere forår med så ubetydelige jordloppeangreb som i år. Kulden i maj hæmmede dyrene, og kun i ganske enkelte tilfælde har der været grund til at bekæmpe dem i marken. En del landmænd har bejdset udsæden med Gammasan, men virkningen har været vanskelig at bedømme p. g. a. jordloppernes passivitet i år“ (P. Grøntved). Lolland og Falster: „Ikke almindelig i år, men har dog ødelagt enkelte marker“ (S. E. Sørensen).

Skulpesnudebiller (*Ceutorrhynchus assimilis*). De allerfleste steder har der i de korsblomstrede frøafgrøder været mange skulpesnudebiller, men der er ikke skrevet om alvorlige skader; sandsynligvis har det været for tidligt at bedømme skadernes omfang i juni. Der er oftest sat ind med bekæmpelse med paration før blomstringen eller senere ved behandling om natten med DDT. Fra Statens forsøgsstation ved Ødum skrives: „I rapsen har der hele måneden været en del skulpesnudebiller. Hvor stor skade, de forvolder, er vanskeligt at anslå. Der er ikke fundet larver i skulperne“ (Kr. G. Mølle). Hads Herred: „I alle de forholdsvis få marker med korsblomstrede

frøafgrøder fandtes der før blomstringen mange skulpesnudebiller. 2—3 gange pudring med Bladan har haft god virkning, alligevel vil følgerne af skulpesnudebillernes besøg antagelig snart vise sig i frømarkerne, efterhånden som frøætningen begynder" (Arne Hansen). Nordsjælland: „I raps- og kålroefrømarker har man som de foregående år måttet pudre og sprøjte, men efter det, jeg har set, forekom angrebet mig dog mindre voldsomt" (P. Hartvig Larsen). Virungaard: „De første skulpesnudebiller blev fundet i rapsen omkring den 1. juni. Angrebet har dog i år været meget moderat. Der blev pudret med en blanding af Gesarol og pyretrum den 31. maj, 3. juni og 11. juni om aftenen" (S. P. Lyngby). Stevns: „Har været meget slemme i år og var ikke til at slå ihjel selv med Bladanpudder. Jeg prøvede med en sprøjtning med Bladan. Det hjalp noget bedre. Men bedst var en sprøjtning med Bladan og Systox. Det kunne snudebillerne ikke tåle" (Aage Madsen). Bornholm: „Der har været angreb af skulpesnudebiller. Angrebets omfang kan endnu ikke bedømmes" (A. Juel-Nielsen).

Roegnaveren (*Cneorrhinus plagiatu*s). Om angreb af dette insekt skrives fra Ladelund: „Et ret alvorligt angreb af roegnaveren i en kålroemark viste sig vanskeligt at standse. Sprøjtning med 1000 cm³ paration slog ikke til, men ved sprøjtning med 2000 cm³ paration pr. ha forsvandt skadedyret næsten fuldstændig. Der kunne dog 3—4 dage efter bekæmpelsen ses enkelte roegnavere, men angrebet var standset" (Kr. Nielsen).

Kålmøllet (*Plutella maculipennis*). Ingen angreb af betydning. Om svage angreb meldes fra Ulstrup (H. P. Nielsen) og fra Ribeegnen (Aage Buchreitz).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). Der er kun set svage angreb på kål. Fra Aalborg (Jørgen Jørgensen) skrives dog om middelstærke angreb, og fra Hornum (F. Knoblauch) om udbredte, men svage angreb. C. T. L. Worm skriver fra Nordsjælland om enkelte angreb i rødkål. På kålroer har der kun i sjældne tilfælde været stærke angreb i juni. I 8 beretninger meldes, at angreb endnu ikke er set, en enkelt (Vald. Johnsen, Skærbæk) omtaler et stærkt angreb i wilhelmsburger allerede i begyndelsen af måneden, i 6 beretninger (3 fra Sjælland og 3 fra Jylland) skrives, at angrebene begyndte i midten af juni, og i 6 (alle fra Jylland med Århus som sydligste lokalitet) angives, at angrebet først begyndte i månedens slutning. Her skal citeres en enkelt meddelelse fra Hammershøj mellem Randers og Viborg: „Som tidligere meget almindelig og ondartet især på de sortsandede jorder. Første synlige symptomer fra 20. til 25. juni. Beskyttelsessprøjtning omkring 15. juni med 1—1½ l Bladan pr. ha giver god synlig virkning" (Kaj Skrifer).

Kålgalmgyggen (*Dasyneura brassicae*). Myggene har været til stede i ret stort tal i mange rapsmarker, men skadernes omfang har endnu ikke kunnet opgøres. Iøvrigt skrives om angrebene: Nibe: „Skaden kan endnu

ikke iagttages" (G. Heltoft). Statens forsøgsstation ved Ødum: „En del skulper i vinterrapsen begynder nu at udvise symptomer på larvernes tilstedeværelse, og ved eftersyn af skulperne findes da også temmelig mange larver. Det er ikke lykkedes at iagttage larver af skulpesnudebiller. Rapsen er pudret med DDT den 17. juni" (Kr. G. Mølle). Stevn: „Ses i ret stort tal" (Knud Iversen). Sydsjælland: „Almindelig i alle marker af raps og kålroefrø" (P. Grøntved). Bornholm: „Omfanget af deres medvirken i angrebet i rapsmarkerne endnu ikke konstateret" (A. Juel-Nielsen).

Kålfluer (*Chortophila brassicae* og *Ch. floralis*). Den lille kålflues larver har gjort en del skade på kålplanter, og der er også konstateret ret udbredte angreb i kålroer. Fra Esbjerg-Varde (Martin Sørensen), fra Spangsbjerg (Axel Thuesen), fra Fyn (Erland Jørgensen) og fra Københavns Amt (Egon Hansen, Bjerggård og Dahl) betegnes angrebene i kål som middelstærke til stærke. Iøvrigt gøres følgende bemærkninger: Hornum: „Der er lagt mange æg i sidste halvdel af juni; skader er endnu ikke konstateret". Viborg: „På kålplanter i en have har jeg set odelæggende angreb" (Jens Døllerup). Vejle Vesteregn: „Overvintringsblomkålen i byhaverne vælter i disse dage, inden den er fuldt udviklet. Roden er gnavet over, sikkert af den lille kålfluellarve. Dette har givet mig anledning til at se efter æglægning ved lige udplantede kål, og der er masser af æg at finde ved alle kålplanter. Jeg har også i tidligere år søgt at finde æg ved kålplanterne og mener, at æglægningen i år er betydelig større end almindeligt" (Arne Anthonsen). Skærbæk: „Meget almindelig i haver på kål, men den er også ved at vise sig i kålroemarkerne" (Vald. Johnsen). Vis Herred: „Det er mit indtryk, at angrebene i år har været meget voldsomme på kål i haverne — mange har beklaget sig!" (N. A. Drewsen). Blangstedgaard: „I blomkål og hvidkål: I år har vi intet angreb set. Skyldes formodentlig udelukkende to gange vanding med Lindasect 14" (J. Vittrup Christensen). Frederiksborg Amt: „Jeg har nylig set æg her og der. Endnu er der ikke nævneværdig skade at se, selv om et tidligt hold har ødelagt en del kålplanter på frøbedene" (C. T. L. Worm). Sorø Amt: „Selv store veludviklede blomkålsplanter går omkuld" (Ejner Christensen). Næstved: „I de sidste dage er angrebene begyndt at vise sig, værst går det ud over sommerkålen" (M. E. Elting). Frejlev: „Alle kål pudres på våd rodhals med 25 % Gesarol. Der er ingen faldet" (A. Diemer).

I to beretninger om angreb i kålroer skrives, at angrebene er færre og svagere end sædvanligt, således fra Hjørring (H. Baltzer Nielsen) og fra Ribe (Aage Buchreitz); de fleste omtaler ubetydelige eller moderate angreb, og kun i en halv snes tilfælde beskrives angreb af alvorligere karakter. Fra Vinderup: „To arealer stærkt angrebet af den lille kålflue" (J. Rindom). Hammershøj: „Stærke angreb almindelige især på løse sandjorder og kærjorder" (Kaj Skrifer). Bjerringbro: „De første angreb af den lille kålfluellarve er konstateret. Enkelte steder i foruroligende grad" (B. R. Bentholt). Allingåbro: „Et par stærke angreb har jeg set; vi plejer ellers ikke at være plaget af dette skadedyr, undtagen i tidlige blomkål og evt. tidlige spidskål" (N.

Engvang Hansen). Hads Herred: „Ret kraftige angreb iagttaget i enkelte marker“ (Arne Hansen). Vestfyn: „Vi har desværre haft enkelte slemme tilfælde i kålroer. 25—40 % af planterne er blå af kålfluer. Findes i mange marker, heldigvis kun slem i få tilfælde — endnu!“ (Kr. Brødsgaard). Nordfyn: „Enkelte steder synes angrebene at være alvorlige“ (Aage Rasmussen). Nordøstfyn: „Kålfluelarven har i nogle kålroemarker anrettet betydelig skade, i enkelte marker er 25—50 pct. af planterne gået til“ (Helge Rasmussen). Kalundborgegnen: „I mange marker på den muldede jord vælter nu nogle af kålroerne på grund af kålfluelarver. Her har den ikke tidligere været så almindelig som i år“ (N. M. Nielsen). Møn: „Angreb af kålfluelarver har været mere alvorlige end tidligere; det står måske i forbindelse med en mere udbredt dyrkning af kålroer i de senere år. I en mark var mindst 10 % af planterne ødelagt“ (Sv. Aa. Pedersen). Lolland og Falster: „Da der i år er sået en del flere kålroer end almindeligt, har vi set flere angreb af kålfluelarver end sædvanligt. Sprøjtning med paration vil blive forsøgt“ (S. E. Sørensen).

Fra Statens plantepatologiske Forsøg blev der i dagene 20.—22. juni foretaget ketsninger efter den store kålflue på lokaliteter ved Fjerritslev, Løkken, Melholt (ved Kattegat) og Tylstrup. De 3 førstnævnte steder fangedes et stort antal *Ch. floralis*, hvorimod der ingen var ved Tylstrup. I sydligere egne af Jylland begynder klækningen først i sidste halvdel af juli.

Kartofler.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*) Se diverse skadedyr.

Coloradobillen (*Leptinotarsa decemlineata*). Fra inspektør ved Statens Plantetilsyn E. Kristensen, Kolding foreligger beretning om, at 75 pct. af de lokaliteter, hvor der sidste år blev fundet coloradobiller, nu er gennemført, uden at der er fundet overvintrede biller eller afkom af sådanne.

Der er endnu ikke rapporteret tilflyvende individer sydfra.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*). Se diverse skadedyr.

Skadedyr på havebrugsplanter.

Frugttræer og frugtbuske.

Bladlus (*Aphididae*) på frugttræer. I 14 af 25 modtagne meddelelser omtales ubetydelige eller begyndende angreb, resten karakteriserer angrebene som almindelige, men dog for størstedelen kun svage til middelstærke. Martin Sørensen, Esbjerg omtaler enkelte stærke angreb. Iøvrigt fremsættes følgende kommentarer: Hjørring Amt: „Første kolonier set den 20. juni“ (Frode Olesen). Statens forsøgsstation, Hornum: „Under den ret lange blomstringsperiode opformerede lusene sig godt, men var lette at slå ned på faldende blomst“ (I. Groven). Frederiksborg Amt: „Det første hold bladlus forsvandt ret hurtigt, men nu begynder enkelte grene at angribes stærkt“ (C. T. L. Worm). Frederiksborg Amt: „Lige efter blomstringen var der spredte, svage angreb, men de blev udryddet med gift ved afblomstringen“ (Hans Chr. Madsen). Maribo og Præstø Amter: „I midten af juni forekomst almindelig, men uden øjeblikkelig betydning“ (J. Klarup-Hansen).

Bladlus (*Aphididae*) på frugtbuske. Det meddeles i 12 beretninger, at angrebene er svage eller overhovedet ikke observeret. Frode Olesen, Hjørring, og Ejner Christensen, Sorø Amt, skriver om almindelige, men svage angreb. Fra Aalborg (Jørgen Jørgensen) tales om enkelte ret stærke angreb på ribs, fra Århus (Ejner C. Larsen) og fra Vestjylland (H. Dixen) om middelstærke angreb og fra Esbjerg-Varde (Martin Sørensen) om mange svage og enkelte stærke angreb overvejende på solbær. I Københavns Amt (Alfred Rasmussen) er set en del bladlus på solbær og ved Næstved (M. E. Elting) angreb både på ribs og solbær, „det ser ud som om bladlusene foretrækker de stærkest voksende buske“, skrives der. Iagttagelser for hele landet (Jørgen Mosegaard) viser, at angrebene har bredt sig mod månedens slutning.

Blodlus (*Eriosoma lanigerum*). Der er ikke berettet om alvorlige angreb. 8 indberettere har slet ikke set angreb, og 3 karakteriserer de set angreb som svage. Fra Århusegnen skriver Niels Gram og Ejner C. Larsen om middelstærke angreb, og fra Frejlev på Lolland meddeles: „Fandt et træ nu til middag, hvor „vattet“ var kommet godt frem på sydsiden af et gammelt, ompodet træ, så den lever, i hvert fald på stammen, trods 0,3 pct. Systox i 400 l/ha“ (A. Diemer).

Æblesnudebillen (*Anthonomus pomorum*). I to tilfælde omtales angreb. Fra Nordsjælland skrives: „Tager angrebet til i styrke, eller er det, fordi jeg har set mere efter dem i de sidste par år?“ (C. T. L. Worm), og fra Maribo og Præstø Amter: „Mit indtryk er, at der er flere angreb end ellers. I een plantning, hvor der var en del angreb — dog næppe alvorligt — havde man ikke før lagt mærke til det“ (J. Klarup-Hansen).

Gåsebillen (*Phyllopertha horticola*). Se diverse skadedyr.

Blommeheps (*Hoplocampa fulvicornis*). Svage angreb er ret almindelige. Stærkere angreb forekommer stedvis, og mere udbredte middel-

stærke angreb omtales fra Hjørring Amt (Frode Olesen), Nordsjælland (C. T. L. Worm), Københavns Amt (Egon Hansen) og Sorø Amt (Ejner Christensen). M. E. Elting, Næstved skriver om for ringe virkning af de anvendte kemikalier. Endelig skal to kommentarer til stærke angreb citeres: Aalborg Amt: „Der er iagttaget stærke angreb, enkelte steder også hvor der er sprøjtet efter blomstring. Der sprøjtes gennemgående for sent“ (Jørgen Jørgensen). Århus: „I en have i Aabyhøj har blommehvepsen ødelagt alle Kirkesblommerne to år i træk. Der er ikke sprøjtet, fordi der er jordbær under og omkring træet“ (Niels Gram).

Æblehveps (*Hoplocampa testudinea*). De fleste steder har angrebene været meget godartede, og fra Frederiksborg Amt gives der udtryk for det i følgende: „Dersom dette dyr ikke i løbet af kort tid lader sig stærkere bemærke, bliver det alle tiders svageste angreb i plantagerne“ (Hans Chr. Madsen). Der er dog også beretninger om angreb af alvorligere art; om enkelte ret stærke skrives fra Hornum (I. Groven), fra Århusegnen (Ejner C. Larsen) og fra Vestjylland (H. Dixen). Fra Esbjergegnen melder Martin Sørensen og Axel Thuesen om stærke angreb. Der skrives fra Næstved: „Optræder ondartet, antagelig fordi sprøjtevædsken er skyllet af i det regnfulde vejr“ (M. E. Elting), og fra Frejlev på Lolland: „Har været godt i gang i de tidlige sorter, da kulden sinkede afblomstringen på de sene sorter, så der blev ca. 10 dage at arbejde i. Blyarsenat, og i tre fjerdedele af plantagen blyarsenat+Systox, har standset den“ (A. Diemer).

Pærehveps (*Hoplocampa brevis*). Det er meget sjældent at træffe angreb af denne. H. Dixen skriver fra Vestjylland, at der ikke findes pærer og derfor heller ikke pærehveps. Jørgen Jørgensen, Aalborg har set enkelte middelstærke angreb, og Ejner Christensen, Sorø, en del svage angreb.

Stikkelsbærhveps (*Pteronus ribesii*). I de fleste beretninger betegnes angrebene som sjældne og svage. Fra Fyn (Erland Jørgensen), fra Københavns Amt (Alfred Rasmussen) og fra Næstved (M. E. Elting) karakteriseres de som almindelige, men svage, og fra Aalborg Amt (Jørgen Jørgensen) skrives om mange svage og enkelte stærkere angreb. Martin Sørensen, Esbjerg, og N. F. J. Larsen, Kalundborgegnen, melder om enkelte middelstærke til stærke angreb.

Frostmålere (*Cheimatobia brumata*). Der foreligger 2 beretninger om angreb af frostmålerlarver. Fra Esbjerg-Varde skrives: „Der synes at være mange frostmålerlarver i år“ (Martin Sørensen), og fra Maribo og Præstø Amter: „En del frostmålerangreb iagttaget i plantager“ (J. Klarup-Hansen).

Pæregalmug (*Contarinia pyrivora*). I 15 af de 19 indberetninger skrives, at angreb ikke er set, eller at de er sjældne og svage. Fra Sorø Amt (Ejner Christensen) betegnes de som almindelige, men svage, og fra Århusegnen (Niels Gram) og Maribo Amt (N. T. Nielsen) som sjældne, men ret stærke. M. E. Elting, Næstved skriver: „Hyppige angreb, men de angrebne frugter er mindre opsvulmede end sædvanligt“.

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). Der findes en del svage angreb. I 9 beretninger omtales denne kategori som almindeligt forekommende. Om sjældent forekommende stærkere angreb skrives fra Hornum (I. Groven), fra Kalundborg (N. F. J. Larsen) og fra Nordsjælland, hvorfra der tilføjes: „Med midler som Systox, Metasystox og Clorocide er det en leg at holde miderne borte“ (Hans Chr. Madsen). Fra Statens forsøgsstation ved Spangsbjerg (Axel Thuesen) og fra Københavns Amt (Egon Hansen) betegnes angrebene som almindelige og middelstærke. Martin Sørensen, Esbjerg, skriver om enkelte stærke angreb i espaliertræer, og fra Hjørring Amt meddeles: „Stedvis kan der være stærke angreb (Bodil Neergaard — Rød Ananas), mens det i andre haver ikke generer“ (Frode Olesen).

Køkkenurter.

Gulerodsbladloppen (*Trioza apicalis*). Der er modtaget 14 beretninger, som meddeler, at angreb ikke er set, og 7, som omtaler almindelige, men svage angreb. A. Diemer, Frejlev mener, at sprøjtning med lindan har holdt angrebet nede.

Bladrandbiller (*Sitona spp.*). Fra Statens forsøgsstation Blangstedgaard skrives: „Ret stærkt angreb i skalærterne — bekæmpet effektivt med DDT sprøjtning“ (J. Vittrup Christensen).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*) Se diverse skadedyr.

Hindbærsnudebiller (*Anthonomus rubi*). Angreb på jordbær. Fra Esbjerg (Martin Sørensen), Fyn (Erland Jørgensen) og Københavns Amt (Alfred Rasmussen) skrives om almindelige, men svage angreb. Hyppige og stærkere angreb omtales fra Hjørring Amt (Frode Olesen), Statens forsøgsstation ved Hornum, Vestjylland (H. Dixen), Statens forsøgsstation ved Spangsbjerg (Axel Thuesen) og fra Københavns Amt (Bjerggård og Dahl). Ejner C. Larsen, Århus, betegner angrebene som sjældne, men stærke; iøvrigt citeres følgende: Aalborg Amt: „Hvor pudring har været gennemført, er angrebene uden betydning. Andre steder kan der findes meget stærke angreb“ (Jørgen Jørgensen). Frederiksborg Amt: „De steder, hvor det er særlig slemt, bruger man både DDT og paration uden tilfredsstillende virkning“ (C. T. L. Worm). Næstved: „Har tyndet en del ud i jordbærklyngerne“ (M. E. Elting).

Gulerodsfluen (*Psila rosae*). Der er i ingen af beretningerne tale om betydningsfulde angreb. Fra Aalborg Amt skrives: „Bladansprøjtning har ubetinget god virkning, hvor denne har været gennemført rettidigt“ (Jørgen Jørgensen), og fra Blangstedgaard (J. Vittrup Christensen) om iagttagelse af gulerodsfluer i frøgulerodder den 28. juni.

Løgfluen (*Hylemyia antiqua*). Der forekommer angreb næsten overalt, men angrebsstyrken varierer meget. I 7 beretninger skrives om svage angreb. Poul Jacobsen skriver fra Nordjylland: „På frit beliggende løgmarker er angrebene ubetydelige, mens de kan være ret ondartede på arealer, der ligger lunt“, og N. F. J. Larsen fra Kalundborgegnen: „Findes en del, men

kan befrygtes at blive betydeligt værre". Middelstærke til stærke angreb i større udstækning omtales fra Vestjylland (H. Dixen) og Københavns Amt (Egon Hansen). Desuden kommenteres de mere alvorlige angreb på følgende måde: Statens forsøgsstation, Hornum: „Der er lagt mange æg i midten af juni, der er endnu kun få væltede planter i kepaløg; skalotterne kan muligvis klare et angreb uden at gå helt til grunde". Aalborg Amt: „Der findes overalt meget stærke angreb" (Jørgen Jørgensen). Sorø Amt: „Synes at være mere udbredt i år end de senere år" (Ejner Christensen). Næstved: „Har optrådt ondartet på såede løg, hvorimod angrebene har været uden større betydning på skalotteløg" (M. E. Elting).

Sellerifluen (Acidia heraclei). Fra Blangstedgaard (J. Vittrup Christensen) berettes om et stærkt angreb af dette dyr i sorten Alabaster, og fra Alm. dansk Gartnrforening, København, om almindeligt forekommende, ret stærke angreb.

Prydplanter.

Rosencikaden (Typhlocyba rosae). Om dette insekt skriver Jørgen Mosegaard: „Hist og her, navnlig i den sydlige del af Fyn, har angrebet været slemt. Systox har haft god virkning".

Æblespindemøl (Hyponomeuta padellus). Larverne af dette møl, de såkaldte snareorme, har en del steder i større eller mindre udstrækning afløvet benved, hæg, tjørn og andre løvtræer. I et enkelt tilfælde omtales også skader på æbletræer (Axel Thuesen, Spangsbjerg).

Diverse skadedyr.

Roeål (Heterodera schachtii). Der er modtaget 8 indberetninger. Ingen melder om angreb.

Kålrhrips (Thrips angusticeps). Angreb i kålroer har været meget udbredte i begyndelsen af juni. Pudring og sprøjtning med paration har de fleste steder været foretaget så tidligt, at større ødelæggelse er forhindret. Angrebsstyrken har varieret en del. 11 beretninger omtaler angrebene som svage og 26 beskriver stærkere angreb. I en del tilfælde skrives også om skade på bederoer. Hjørring: „Angreb både i kålroer og bederoer, men kun i få tilfælde af alvorlig karakter (kålroer). Ikke så udbredt som i 1954" (H. Baltzer Nielsen). Vinderup: „Eet areal var meget stærkt angrebet. Sprøjtning med Bladan (1—1½ liter pr. ha) havde god virkning" (J. Rindom). Vejle-Kolding: „Fundet enkelte steder, men synes ikke nær så udbredt som sidste år" (H. Anthonsen). Ribeegnen: „Mange kålroemarker led i månedens begyndelse under angreb af thrips, der ikke lod sig slå ud af DDT, men først ved anvendelse af skrappere midler. Man prøvede nemlig nogle steder pudring

med DDT først" (Aage Buchreitz). Langeland: „Enkelte stærke angreb" (A. K. Rasmussen). Stevns: „Angrebene har været meget ondartede. Men de steder, hvor de blev opdaget i tide, og der blev pudret med Bladan, forsvandt thripsen omgående" (Aage Madsen). Sydsjælland: „Kålthrips har hidtil i år været det vigtigste skadedyr i kålroerne. Før og i udtyndingstiden sås angreb i alle marker, og de blev med godt resultat bekæmpet med paration. Også i bederoemarken er der set en del (svagere) angreb i år" (P. Grøntved). Nordvestlolland: „Hjertes kudene har i mange bederoemarken været meget ødelagte af thrips, og de fleste pudringer er udført til bekæmpelse af dette skadedyr. Bekæmpelsen foretaget omkring udtyndingstidspunktet" (Jens Østergaard). Bornholm: „Kålthrips har i år været almindelige. Da roerne stod i stampe, hemmede de væksten en del. Der var også angreb på bederoer og hør" (A. Juel-Nielsen).

Oldenborrer (*Melolontha melolontha* og *M. hippocastani*). Skader af oldenborrelarver er ifølge beretningerne sjældne. I 14 skrives, at angreb ikke er set, og i 2 omtales enkelte svage angreb. Kun fra Nordfyn meldes der om et stærkt angreb: „I en bederoemark på 60 td. ld. ved Sorskoven ved Egebjerggaard findes mange larver, og mange roer ødelægges" (Aage Rasmussen).

Gåsebiller (*Phyllopertha horticola*). Der er kun iagttaget få angreb, således skriver Jørgen Jørgensen fra Aalborg Amt om et stærkt angreb på blommetræer og på hindbær. H. Dixen omtaler angrebene i Vestjylland som almindelige og middelstærke. Fra Nordøstfyn meddeler Helge Rasmussen, at der er observeret et stort antal gåsebillen i en roemark beliggende ved en skov. Der omtales dog ikke skader af billerne.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Det almindelige indtryk, man får af beretningerne, er, at angrebene i korn- og roemarkerne er svagere i år end tidligere; i de fleste tilfælde angives grunden hertil at være den udstrakte anvendelse af lindan til bejdsning af udsæden. Der findes dog stadig en del angreb, som udtynder plantebestanden for stærkt. Der skrives således fra Aalborg: „I den tredje afgrøde efter græs har der, hvor sædekornet ikke er behandlet mod smælderlarver, været mange svage og enkelte meget stærke angreb, men antallet af angreb er stærkt aftagende fra år til år" (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Nibe: „Enkelte kornmarker er blevet tyndet ud, men skaden er begrænset til pletter" (G. Heltoft). Viborg: „Angreb af smælderlarver er almindelige, men mere udbredt brug af bekæmpelsesmidler på de forventet mest udsatte steder har dog reduceret de alvorlige angrebs antal betydeligt" (O. Th. Nielsen). Allingaebro: „Har tyndet ud hist og her i plantebestanden, men har ikke været så almindelig som tidligere, dog har jeg set et ret stærkt angreb i bederoer" (N. Engvang Hansen). Skanderborg Amt: „Ikke mange, men enkelte særdeles ondartede tilfælde" (Niels Pedersen). Nordfyn: „Enkelte angreb i bederoer. Hvor roefrøet har været afsvampet med lindanmiddel er intet angreb iagttaget" (Knud Sehested). Sydbyn: „I foråret traf man jævnlig angreb af smælderlarver i kornmarkerne — også i

en udstrækning, så ingen kunne tvivle om, at man i langt større udstrækning burde have bejdset såsæden med lindan. Roemarkerne er ikke beskadiget af smælderlarveangreb" (S. Nygaard Olesen).

Også andre kulturer har været udsat for angreb. Fra Spangsbjerg (Axel Thuesen) skrives om et svagt angreb på bøtner, fra Næstved (M. E. Elting) om slemme angreb på nyplantet kål i nyanlagte haver, og fra Københavns Amt (Egon Hansen) om et angreb i skalotteløg.

Viklerlarver (*Cnephasia spp.*). I lighed med de nærmest foregående år har der i år været konstateret skader på bederoer af larver tilhørende ovennævnte slægt. I et enkelt tilfælde er der også set angreb i majs (Vald. Ternvig, Vejle). Der er besvaret forespørgsler om dette emne fra Brønderslev, Hadsten, Silkeborg, Galten, Vejle, Odense, Ringe, Ullerslev og Nyborg.

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*). Larverne af denne ugleart har flere steder gjort skade på bederoer og i et enkelt tilfælde også på kartofler. Der skrives om enkelte spredte angreb fra Skalborg, fra Nibe (G. Heltoft), fra Sydthy (K. Hougaard), fra Varde (Knud Henneberg) og fra Østsjælland (Ernst R. Nielsen). Iøvrigt citeres nogle udtalelser: Hjørring: „Kartoffelborerens larve har hist og her optrådt i bederoerne, uden at man dog kan tale om alvorlige angreb“ (H. Baltzer Nielsen). Vinderup: „En bederoemark angrebet af ret talrige eksemplarer (1 pct. af roerne er væk)“ (J. Rindom). Hobro: „I mange bederoemark er en del planter ødelagt af kartoffelborerens larve, i mange tilfælde kan larven findes i roden“ (Poul Olsen). Århus Amt: „Angreb fra grøftekanter. Ikke tidligere konstateret i de 3 ret stærkt angrebne roemark, hvor mange roer er helt gennemborede. Almindelig agerjord, grøften ikke vandførende“ (B. Nørgaard). Møn: „Kartoffelborerens larve har anrettet stor skade i mange marker i år. Dette skadeinsekt har man ikke regnet med tidligere, men det anretter større skade for hvert år, der går, og der er fare for, at det kan blive alvorligt på enkelte lokaliteter. Angrebet er altid værst ud til hegn og skel“ (Sv. Aa. Pedersen).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Ageruglens larver har kun få steder gjort alvorlig skade. Der omtales enkelte angreb i bederoer, kål, kålroer og kartofler. Der skrives om disse angreb: Nibe: „Op til en trediedel af bederoerne ødelagt i de hårdest ramte marker. En stærk blæst væltede de gnavede planter, så det så ud som om det meste af marken var ødelagt. Heldigvis synes de store ødelæggelser at være undtagelser, men mange marker mister en del af plantebestanden“ (G. Heltoft). Ribeegnen: „Enkelte stærke angreb i kålroer og bederoer“ (Aage Buchreitz). Aabenraa Amt: „Er iagttaget i en kålroemark, ikke særlig slem“ (C. Poulsen). Stevns: „Et enkelt angreb i kartofler i en have. Bekæmpet med parationklid“ (Knud Iversen). Næstved: „Fundet adskillige steder, men hidtil er planterne vokset fra angrebene“ (M. E. Elting). Københavns Amt: „Sidst i denne måned set et par ret stærke

angreb i hvidkål og spidskål. Ved næsten alle angreb fandtes knoporme i jorden nogle få cm fra planten" (Egon Hansen).

Stankelben (*Tipula paludosa*). I 19 af de 31 indsendte beretninger skrives om ubetydelige eller moderate angreb. I resten omtales mere eller mindre alvorlige angreb, som har ramt såvel korn som bederoer og kålroer. Om angrebene og deres bekæmpelse citeres nogle udtalelser: Lemvigegnen: „I det varme vejr de første dage i måneden skete der en del skade, men sprøjtning md parationmidler virkede godt, når den blev udført om aftenen eller natten. Det er karakteristisk, at der ikke er stankelben i de lave arealer, der her på egnen alle steder blev oversvømmede midt i august, og hvor der ellers især plejer at være angreb" (S. Andreassen). Holstebro: „Især på god jord med hvede som forfrugt har der været en del stærke angreb af stankelbenlarver i roer. I marker, hvor angrebet blev iagttaget i tide, er bekæmpelsen udført med udsprøjtning af 1 liter Bladan pr. td. ld. (god virkning). I enkelte marker var der ikke grønne planter at sprøjte på, og der blev udstroet giftklid (65 kg klid + $\frac{2}{3}$ liter bladan tilsat ca. 40 liter vand). Giftklid havde også virkning overfor måger, idet der en tid efter kunne findes enkelte døde i marken" (A. Toft Andersen). Århus Amt: „Eet meget slemt angreb i byg fjerde år efter græs. Forfrugt roer, værst efter kålroer — her kun en fjerdedel bestand" (B. Nørgaard). Skanderborg Amt: „Enkelte alvorlige tilfælde i kålroer. Pudring med paration synes ikke særlig effektiv" (Niels Pedersen). Vejleegnen: „Flere steder har store stankelbenlarver tyndet ud i roemarken efter grønjord" (Vald. Ternvig). Vejle Vesteregn: „Både i korn og i bederoer er der i månedens løb set ret mange angreb af stankelbenlarver. En enkelt landmand har endda omsået roestykket af denne grund. Omkring den 20. juni set en ret stor bestand af larver i en bederoemark" (Arne Anthonsen). Varde: „Almindelig udbredt, og de har optrådt ret sent i år, så sent som sidst i juni arbejdede de i enkelte kornmarker" (Knud Henneberg). Ribeegnen: „Vi har som vanligt haft mange stankelben især på marsken, hvor skaden var let at iagttage på de lave arealer. Skade på snart alle afgrøder efter grønjord, men også i et enkelt tilfælde i en lavning efter „roer". Der har nok været „udlæg" i roemarken på det pågældende sted" (Aage Buchreitz). Haderslev: „Har i en enkelt sukkerroemark den 24. juni konstateret et ret alvorligt angreb af stankelben. Roerne blev dels gnavet lige under jordskorpen i selve roen, og dels blev bladene gnavet af" (P. R. Madsen). Vestfyn: „Mange svage og en hel del stærke angreb — særligt i roer, ofte i „senegræspletter" (Bent Kjørbohl). Langeland: „Et stærkt angreb i havre efter grønjord" (A. Rasmussen).

Jørgen Jørgensen.

